

Ocena

dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego

oraz recenzja osiągnięcia naukowego dr Anny Płocicy

pt.: *Techniki i technologie spawalnicze na ziemiach polskich do 1939 r.*,

Opole 2015, ss. 286 wraz z 11 publikacjami naukowymi

**w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych
w dyscyplinie historia**

Podstawa opracowania:

- monografia: *Techniki i technologie spawalnicze na ziemiach polskich do 1939 r.*, Opole 2015, ss. 286,
- kopie 11 publikacji naukowych Autorki¹,
- wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki,
- autoreferat.

W 1981 r. Habilitantka uzyskała tytuł mgra inż. na podstawie pracy pt. *Określenie wad krytycznych w zaworach ze staliwa L45II* w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu, zaś

¹ A. Pocica, A. Nowak, *Technologie spawalnicze w Polsce na początku XX wieku*, [w:] *Spawanie w energetyce*, Trnawa – Opole 1999, s. 5–11; A. Pocica, A. Nowak, *Szkolnictwo spawalnicze w Polsce w okresie międzywojennym*, „Przegląd Spawalnictwa” 2001, nr 7, s. 16–18; A. Pocica, *Spawanie w budowie mostów*, „Przegląd Spawalnictwa” 2011, nr 3, s. 2–8; eadem, *Badania połączeń spawanych – lata dwudzieste i lata trzydzieste XX w.*, „Przegląd Spawalnictwa” 2012, nr 4, s. 3–8; eadem, *Od parowozu do lukstorpedy. Spawanie gazowe w naprawach taboru kolejowego cz. I*, „Przegląd Spawalnictwa” 2013, nr 3, s. 21–26; eadem, *Od parowozu do lukstorpedy. Spawanie gazowe w naprawach taboru kolejowego cz. II*, „Przegląd Spawalnictwa” 2013, nr 4, s. 41–47; eadem, *Spawanie w budowie pojazdów do 1939 r.*, „Przegląd Spawalnictwa” 2014, nr 1, s. 51–55; eadem, *Krótką historia samochodu w Polsce i zastosowanie spawania w naprawach części samochodowych*, „Przegląd Spawalnictwa” 2015, nr 11, s. 27–30; eadem, *Historia cięcia tlenem*, „Przegląd Spawalnictwa” 2015, nr 7, s. 34–40; eadem, *Polacy w historii spawania*, „Przegląd Spawalnictwa” 2016, nr 4, s. 8–11.

w 1992 r. obroniła na Politechnice Warszawskiej dysertację doktorską pt. *Zmiany struktury odlewów z żeliwa szarego w procesie obróbki powierzchni metodą spawalniczą*, przygotowaną pod opieką naukową prof. dr. hab. inż. Józefa Suchego (dyscyplina: mechanika).

Wraz z obroną pracy magisterskiej w 1981 r. dr Anna Pocica została zatrudniona w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu, funkcjonującej od 1992 r. już jako Politechnika Opolska, z którą to Uczelnią związała swoje dalsze życie zawodowe. Obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Inżynierii Materiałowej na Wydziale Mechanicznym wspomnianej wyżej *Alma Mater*. W trakcie działalności zawodowej na Politechnice Opolskiej Habilitantka brała udział w licznych konferencjach naukowych, współpracowała w sześciu projektach badawczych, a nadto opublikowała w sumie ok. 120 prac naukowych i popularnonaukowych.

1. Charakterystyka dorobku naukowo-badawczego

Dorobek naukowy dr Anny Pocicy jest znaczący i charakteryzuje się ogólnie dwoma zasadniczymi nurtami: technicznym, wynikającym poniekąd z miejsca zatrudnienia oraz predyspozycji naukowo-badawczych, a także historyczno-technicznym, w którym Autorka podjęła pionierskie w Polsce badania nad historią spawalnictwa, w szczególności w latach międzywojennych II Rzeczypospolitej. W kręgu dociekań naukowych pierwszego nurtu Habilitantki znalazły się zagadnienia związane z modyfikacją powierzchni metodami spawalniczymi, problemy dotyczące elektrod do spawania w osłonie gazów obojętnych metodą TIG, a także kwestie odnoszące się do złączy uzyskanych w wyniku zgrzewania wybuchowego. Natomiast wśród publikacji z szeroko rozumianego obszaru historii nauki i techniki, oprócz zgłoszonego do oceny osiągnięcia naukowego, traktującego o dziejach spajania na terenach polskich, podejmowała też szczegółowo kwestie dotyczące spawalnictwa w przemyśle włókienniczym lat 30. XX w. (A. Pocica, *Spawanie w przemyśle włókienniczym w trzeciej dekadzie XX wieku*, „Przegląd Spawalnictwa” 2012, nr 7, s. 20–25), spajania w energetyce na początku XX w. (A. Pocica, *Spawanie w przemyśle energetycznym na początku XX wieku*, „Przegląd Spawalnictwa” 2010, nr 4, s. 32–35) czy też nawet produkcji broni w latach okupacji (A. Pocica, *Produkcja broni w czasie okupacji*, „Przegląd Spawalnictwa” 2011, nr 8, s. 60–63).

Efektom badań Habilitantki stało się łącznie ok. 120 różnego typu publikacji, z których dwie stanowią monografie autorskie (m.in. A. Pocica, *Techniki i technologie spawalnicze na ziemiach polskich do 1939 r.*, Opole 2015, ss. 282), jedna to rozdział w

monografii, a pozostałe ukazały się w czasopismach, recenzowanych publikacjach pokonferencyjnych, tudzież różnego typu sprawozdaniach. Wśród licznych artykułów aż 56 opublikowane zostało w czasopismach z wykazu „B” MNISW (m.in. „Przegląd Spawalnictwa”, „Zeszyty Naukowe WSI w Opolu”, „Inżynieria Materiałowa”).

Niezależnie od aktywności pisarskiej, dr Pocica wynikami prac badawczych dzieliła się również chętnie na konferencjach krajowych i międzynarodowych, wygłaszając łącznie – od lat 90. XX w. aż po czasy współczesne – ponad 60 referatów (w tym dwa przed uzyskaniem tytułu doktora); równolegle brała też udział w sześciu/siedmiu projektach badawczych jako kierownik lub wykonawca.

Rozwój naukowy dr Pocicy przebiega prawidłowo i prezentuje skokowy wzrost aktywności w sferze publikacyjnej po obronie dysertacji doktorskiej. Do momentu obrony doktoratu w 1992 r. Autorka opublikowała siedem artykułów w recenzowanych czasopismach krajowych, ale już po uzyskaniu tytułu doktora było ich aż 42 (w tym część współautorska, wydawana jednak z reguły w „Przeglądzie Spawalnictwa”). Równocześnie Habilitantka była autorką lub współautorką kilku dokumentacji z prac badawczych, a także czterech katalogów zbiorów, przy czym na szczególną uwagę zasługuje tłumaczenie katalogu materiałów spawalniczych *Lincoln Electric*, wydane w 2008 r. i liczące niemal 600 stron.

Dorobek naukowy dr Anny Pocicy nie budzi istotnych zastrzeżeń, gdyż prezentuje różnorodność zainteresowań badawczych, szczególnie w sferze technicznej. Na uwagę zasługują jednak publikacje związane z historią spawalnictwa w Polsce, a zatem podejmujące zagadnienie dotychczas praktycznie nieznane. Faktem jest, że w pracach tych Autorka bazuje w dużej mierze na literaturze przedmiotu oraz publikacjach w czasopismach technicznych, ale dla badań z zakresu historii nauki i techniki przedwojenne czasopiśmiennictwo techniczne posiada dziś już *de facto* charakter źródłowy.

Uważam, że liczba prac opublikowanych po obronie doktoratu w 1992 r. w pełni uzasadnia starania podjęte o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

2. Charakterystyka działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej

Ze względu na zainteresowania badawcze i możliwość szerokiego propagowania ich wyników, dr Pocica nie tylko chętnie bierze udział w konferencjach i sympozjach, ale jednocześnie aktywnie uczestniczy w ich organizacji. W latach 1998–2018 współorganizowała 12 konferencji spawalniczych energetyków. W tym samym czasie siedmiokrotnie przygotowywała też Międzynarodowe Sympozjum *Metody oceny struktury*

oraz własności materiałów i wyrobów. Ponadto w latach 1995–1998 zorganizowała trzy konferencje o zasięgu międzynarodowym.

Na uwagę zasługują również zdolności kierowniczo-organizacyjne, wykorzystywane przez Habilitantkę w działalności zawodowej. W drugiej połowie lat 90. XX w. była ona kierownikiem Katedry Materiałoznawstwa i Technologii Bezwiórowych na Politechnice Opolskiej, a równocześnie w 1994 r. została członkiem PAN, najpierw Komisji Odlewnictwa PAN, a później Sekcji Teorii Procesów Odlewniczych Komitetu Metalurgii PAN. Od 1999 do 2009 r., a zatem przez dekadę, pełniła też funkcję sekretarza Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Spawalniczego, następnie, do 2017 r., była członkiem Zarządu Głównego przedmiotowego Towarzystwa, a obecnie jest jego wiceprezesem. Równocześnie, od 2006 r. piastowała godność członka Rady Programowej „Przeglądu Spawalnictwa”, a następnie członka Komitetu Naukowego Międzynarodowej Rady Programowej wspomnianego wyżej czasopisma.

Niezależnie od wyżej wspomnianych aktywności, dr Pocica na swojej *Alma Mater* brała udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Programów Kształcenia, a w 2012 r. – w ramach współpracy z Opolskim Parkiem Naukowo-Technologicznym – oceniła innowacyjność kilku projektów zgłaszanych do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ostatnich latach Habilitantka została przedstawicielem Wydziału Mechanicznego w Radzie Bibliotecznej Politechniki Opolskiej, co świadczyć może o jej fachowym rozeznaniu w najnowszej literaturze przedmiotu.

3. Charakterystyka dorobku dydaktycznego

Habilitantka od wielu lat prowadzi zajęcia dydaktyczne ze studentami I i II stopnia na Wydziale Mechanicznym, na kilku różnych kierunkach, żeby wspomnieć tylko mechanikę i budowę maszyn, inżynierię środowiska, energetykę czy technikę rolniczą i leśną. Wśród wykładów oraz zajęć laboratoryjnych, które prowadziła dr Pocica widać różnorodność, o czym świadczą przedmioty z materiałoznawstwa czy materiałów konstrukcyjnych, ale także komputerowego wspomaganie projektowania materiałowego, tudzież technik spajania materiałów oraz ergonomii i bezpieczeństwa pracy. O kreatywności Habilitantki świadczy niewątpliwie zaproponowany przez nią nowy przedmiot względnie wykład obieralny, czyli *Spajanie materiałów na tle rozwoju cywilizacji technicznej*. Nie da się ukryć, że przygotowanie cyklu wykładów o rysie historyczno-technicznym zasługuje tu na szczególne uznanie, zwłaszcza w sytuacji, gdy na polskich uczelniach technicznych obserwuje się stopniowe rugowanie wykładów z zakresu szeroko pojętej historii nauki i techniki.

W swym dorobku promotorskim dr Pocica posiada 42 prace dyplomowe, wśród których 10 było pracami magisterskimi. O pozytywnych osiągnięciach w promowaniu studentów świadczy skądinąd fakt, iż jedna z prac napisanych pod kierunkiem Habilitantki, została zakwalifikowana do IX Edycji Ogólnopolskiego Konkursu o Dyplom i Nagrodę Prezesa SIMP.

4. Ocena osiągnięcia naukowego (monografii autorskiej oraz 11 artykułów naukowych)

Habilitantka do oceny przedłożyła wydaną w 2015 r. monografię autorską oraz 11 artykułów względnie publikacji naukowych². Wśród wspomnianych wyżej artykułów treść części z nich (łącznie z materiałem ilustracyjnym) pokrywa się jednak z rozdziałami względnie ustaleniami poczynionymi w monografii, jak choćby zagadnienia dotyczące dziejów spawania mostów, wykorzystania technik spawania w budowie i naprawie taboru kolejowego, tudzież zamieszczone na końcu książki biogramy kilku Polaków najbardziej zasłużonych dla dziejów spawalnictwa³. W tym sensie ocena osiągnięcia naukowego siłą rzeczy musi koncentrować się na monografii, powielającej wszak ustalenia z dołączonych artykułów, a rozbudowanej o obszerny zarys dziejów spawalnictwa w kontekście międzynarodowym.

Niemniej jednak już na wstępie zaznaczyć muszę, że podjęte przez dr Pocicę i zmaterializowane w publikacji książkowej zagadnienie historii spawalnictwa na terenie Polski, traktować wypada w charakterze pracy pionierskiej, nieznajdującej dotychczas analogii w polskiej literaturze. Jest to pierwsza w kraju praca, w której została zebrana i usystematyzowana wiedza dotycząca dziejowego rozwoju spawalnictwa oraz związanych z tym technologii. Jest to też pierwsza w Polsce publikacja, w której zgromadzona została szczegółowa i tak wielopłaszczyznowa wiedza dotycząca rozwoju spawalnictwa w międzywojennej Polsce, atoli obciążona jednak pewnymi mankamentami.

Niewątpliwie podnieść trzeba zasługi Autorki dotyczące przedstawienia wyjątkowego i ewidentnie specjalistycznego zagadnienia polskiego spawalnictwa, w dodatku na szerszym, ogólnościowym tle. Jestem w pełni świadom, że tego typu temat mógł zbadać tylko

² Ibidem.

³ A. Pocica, *Spawanie w budowie mostów*, „Przegląd Spawalnictwa” 2011, nr 3, s. 2–8; eadem, *Od parowozu do lukstorpedy. Spawanie gazowe w naprawach taboru kolejowego cz. I*, „Przegląd Spawalnictwa” 2013, nr 3, s. 21–26; eadem, *Od parowozu do lukstorpedy. Spawanie gazowe w naprawach taboru kolejowego cz. II*, „Przegląd Spawalnictwa” 2013, nr 4, s. 41–47; eadem, *Polacy w historii spawania*, „Przegląd Spawalnictwa” 2016, nr 4, s. 8–11; eadem, *Techniki i technologie spawalnicze na ziemiach polskich do 1939 r.*, Opole 2015, s. 173–201, 223–243.

wysokiej klasy specjalista i pasjonat związany z technikami spawania, gdyż zawodowy historyk miałby olbrzymie problemy nie tylko z dotarciem do fachowej literatury przedmiotu, ale także ze specjalistyczną nomenklaturą techniczną, nie mówiąc już o niuansach wynikających z materiałoznawstwa, tudzież technologii i stosowanych rozwiązań konstrukcyjnych. Z drugiej jednak strony techniczne wykształcenie Autorki i predylekcja do faktograficznego opisywania tej skomplikowanej materii, w połączeniu z brakami w warsztacie historyka zaważyły na różnorodnych mankamentach przedłożonej do oceny publikacji.

Monografia autorska liczy w sumie niemal 290 stron i podzielona została na siedem głównych rozdziałów, krótki wstęp, podsumowanie, streszczenia, indeks nazwisk oraz przypisy końcowe, które przez Autorkę zostały nazwane literaturą (s. 249–278). Tekst zasadniczy został wzbogacony o przeszło 360 rycin i fotografii, prezentujących omawiane obiekty czy techniki spawalnicze. Brak natomiast jest klasycznej bibliografii, która pozwoliłaby rozeznaczyć się już na pierwszy rzut oka szczegółowo w wykorzystanym do książki materiale źródłowym oraz literaturze przedmiotu. Co więcej, analiza przypisów końcowych ujawnia istotny mankament publikacji, a mianowicie brak jakichkolwiek materiałów źródłowych przechowywanych w zasobach archiwów państwowych, żeby wspomnieć tylko archiwalia w Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Zdaje się, że to zaciążyło istotnie na narracji Autorki oraz odbiorze pracy przez czytelnika. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest wywód nacechowany, przynajmniej w sporej części, „technokratycznym” językiem i brakiem głębszych odniesień do ludzi związanych z historią polskiego spawalnictwa. Widać to zresztą jednoznacznie po niezwykle krótkim i jednoszpaltowym indeksie nazwisk (s. 279–282), w którym *nomen omen* przeważają nazwiska obcojęzyczne, choć tytuł książki sugeruje badania nad polskimi korzeniami techniki spajania. Ten deficyt nazwisk jest zjawiskiem natury ogólnej w całej pracy, ale przykładem niech będzie tylko omówienie budowy wieżowca „Prudentialu” w Warszawie (s. 206–207), obiektu sztandarowego dla międzywojennego budownictwa w Polsce oraz ważnego, jak wynika z ustaleń Autorki, z punktu widzenia polskich dziejów spawalnictwa. Na próżno szukać tu jednak nazwisk stojących za całym tym przedsięwzięciem. Podobnych sytuacji jest wszak znacznie więcej, a jedną z nielicznych postaci, które doczekały się niewielkiej uwagi ze strony Autorki, pozostaje oczywiście prof. Stefan Bryła, tyle tylko, że w zasadniczym wywodzie pracy wspomniany jedynie w kontekście swojego słynnego mostu na Słudwi w Maurzycach (s. 195–196).

Brak źródeł archiwalnych stanowi, jak wspomniałem, istotny mankament pracy, aczkolwiek z podziwem spoglądałem na wykonaną z istic benedyktyńską dokładnością

kwerendę w fachowym czasopiśmiennictwie technicznym okresu międzywojennego. To umożliwiło Autorce na szczegółowe prześledzenie postępu w dziejach spawalnictwa w wielu ówczesnych dziedzinach techniki i gospodarki, jak choćby energetyka, kolejnictwo czy mostownictwo (s. 165–201). W tym względzie spoglądam też dziś już na takie czasopisma jak: „Inżynier Kolejowy”, „Przegląd Techniczny” czy „Inżynieria i Budownictwo” raczej przez pryzmat niezwykle cennych źródeł drukowanych. Kwerenda ta, jak się okazuje, nie zawsze była jednak wystarczająca i dała w pełni oczekiwane rezultaty, bowiem np. w rozdziale o spawanych konstrukcjach budowlanych nie znalazłem żadnej wzmianki o nowatorskich i słynnych ze swojego konstruktywistycznego wyrazu halach targowych w Gdyni czy Katowicach z lat 30. XX w. (s. 202–209).

Z punktu widzenia konstrukcji całej pracy, widać wyraźnie formułowanie poszczególnych rozdziałów na bazie wcześniejszych artykułów naukowych Autorki. Jakkolwiek nie kwestionuję przyjętego przez dr Pocicę podziału merytorycznego na poszczególne zagadnienia, to jednak nadzwyczaj krótki wstęp nie daje odpowiedzi na wiele pytań. Trudno w nim szukać informacji o dotychczasowym stanie badań, o wykorzystanej literaturze czy metodologii badań. Nie znalazłem również odpowiedzi względnie wyjaśnienia, co Autorka rozumie pod pojęciem „ziem polskich” do 1939 r. Tym samym nie wiadomo, czy „ziemie polskie” to tereny Królestwa Polskiego, zaboru austriackiego i Wielkopolski, czy też terytorium państwa polskiego rozumiane we współczesnych granicach. W zamian natomiast Habilitantka pisze o światowym poziomie międzywojennego lotnictwa w Polsce (s. 7), choć akurat to zagadnienie umknęło jej uwadze w kontekście technik spawalniczych i nie znalazło potwierdzenia w książce.

Spojrzenie na spawalnictwo przez pryzmat jego rozwoju i ewolucji z perspektywy czysto technicznej doprowadziło Autorkę nie tylko do odczuwalnego braku polskich twórców i ludzi stojących za opisywanymi procesami, technologiami czy inwestycjami, ale także do uciekania od głębszych refleksji odnośnie potrzeby względnie pozytywnych skutków wynikających z wprowadzenia różnych technologii spawania. Przykładem może być kwestia poruszona w podrozdziale 6.1, w którym mowa jest o spawalnictwie w urządzeniach energetycznych, a *de facto*, kotłach parowych (s. 165–173). Dr Pocica prześledziła tu dzieje spajania metodą ogniskowa, przy użyciu gazu wodnego, metodą gazową i w końcu łukiem elektrycznym, ale jakie miało to skutki dla eksploatacji czy kosztów produkcji urządzeń kotłowych już nie napisała. Podobnie jest zresztą w kontekście innych podrozdziałów, choć zdarzają się wyjątki. W odniesieniu do napraw taboru kolejowego Autorka zauważyła, że regeneracja zestawów kołowych parowozu przy użyciu techniki spawania skróciła się z 5 dni

do 3 godzin i potaniała z 300 do ok. 20 zł, zaś wagon węglarka wykonany w technice spawanej, ważący tyleż samo, co węglarka nitowana, mógł pomieścić ok. 18 ton węgla więcej (s. 183).

Unikanie czy brak ludzi, prowadzący do zdehumanizowanego oblicza postępu technicznego to jeden z mankamentów tej pracy, ale niekiedy razi też deficyt w datowaniu opisywanych obiektów lub konstrukcji. Wprawdzie kluczowe dla techniki spajania procesy czy wynalazki o charakterze ogólnoświatowym zostały osadzone w konkretnym czasookresie (np. metoda spawania łukowego Benardosa z 1881 r., s. 112), ale przykłady różnorodnych rozwiązań technicznych w Polsce, szczególnie w latach międzywojennych, niekiedy pozbawione są konkretnego odniesienia do czasu. Faktem jest, że np. budowa pierwszego mostu spawanego w Polsce i świecie zarazem, na Słudwi w Maurzycach czy też kolejnego w Retkach zostały przypisane odpowiednio do 1928 i 1931 r. (s. 195 i 197), ale już pierwszy kolejowy spawany most kratownicowy na linii Warszawa – Gdynia figuruje bez datowania. Podobnie jest też zresztą w wypadku pionierskiej metody wzmocniania pasów górnych dźwigarów głównych mostów, zastosowanej po raz pierwszy w przypadku kolejowego mostu warciańskiego w Orzechowie pod Jarocinem (s. 199–201).

Innym, myślę, że ważkim mankamentem publikacji dr Pocicy jest to, co już sygnalizowałem po części, a mianowicie uciekanie od własnych ocen i komentarzy konkretnych rozwiązań technicznych względnie skali postępu w spawalnictwie. Innymi słowy praca prezentuje faktograficznie postęp techniczny, ukazuje chronologicznie wdrażanie określonych rozwiązań technicznych, ale jaki to miało wpływ na konstrukcję, koszty produkcji czy w ogóle poprawę jakości i bezpieczeństwo wykonywanych metodą spawaną przedmiotów, tego już z reguły się nie dowiemy. Jeśli Autorka dokonuje tego typu ocen, to zazwyczaj przytaczając jedynie informacje zawarte przez autora w cytowanym źródle. Przykładem mogą być wyłuszczone przez dr Pocicę pozytywne efekty wprowadzenia spawanych wzmocnień mostów kolejowych, a opisane przez inż. O. Katza⁴. Jak zauważył jeszcze przed II wojną światową Katz, a informacje te powieliła Habilitantka, spawanie pozwoliło – w stosunku do technologii nitowanej – na oszczędności materiału, robocizny, obróbkę na miejscu, wyeliminowanie jarzm i konstrukcji podtrzymujących przęsła mostowe etc. (s. 200). Z reguły prezentowane przez Autorkę rozwiązania pozbawione są jednak autorskiej refleksji, co w pewnym sensie tylko pogłębia wspomniany na wstępie „technokratyczny” charakter publikacji.

⁴ O. Katz, *Spawanie lukiem elektrycznym, a mostownictwo*, „Inżynier Kolejowy” 1931, nr 1, s. 16.

Habilitantka nie ustrzegła się też błędów merytorycznych z kręgu fachowej nomenklatury w różnorodnych dziedzinach. Trudno jednak czynić jej z tego powodu istotny zarzut, gdyż poruszanie się po tak rozległej tematyce jak średniowieczne miecze (s. 10), ściany sitowe w kotłach parowozowych (s. 177) czy dachy, a *de facto* wiaty peronowe (s. 209), musiało nastęrczać wielu istotnych problemów ze specjalistycznym słownictwem. Nie będę tutaj wykazywał się małościowością i wymieniał wszelkich potknięć Autorki, ale przypomnę, że miecz składa się zasadniczo z głowni i rękojeści, a nie „ostrza” i „uchwyty”, jak napisała dr Pocica na s. 9, zaś tendrzak to właśnie lokomotywa parowa pozbawiona zwartego z nią tendra (s. 174). Trudno też przyjąć takie określenie, jak „most kratowy podtrzymujący kable”, wykonany w Hucie Pokój (s. 203), gdyż most pozwala na pokonanie przeszkody wodnej, zaś ukazana i omówiona w pracy konstrukcja, to kratownicowa estakada. Pojęcie „mostu” Autorka przyjęła zapewne bezrefleksyjnie za przedwojennym źródłem.

Wspomniane wyżej uwagi względnie mankamenty i potknięcia Autorki nie mogą jednak rzutować w stopniu wysoce negatywnym na ogólną ocenę przedłożonego do oceny „osiągnięcia naukowego”. Zdaje sobie w pełni sprawę, że Habilitantce, jako specjalistce w tak wąskiej dziedzinie technicznej, jaką jest spawalnictwo z pewnością trudno było dotrzeć do wielu źródeł i prac, ale jednocześnie nie sposób kwestionować jej zasługi w przebadaniu tak wyjątkowego zagadnienia, jak dzieje spawalnictwa na ziemiach polskich. Śmiem przypuszczać, że na podjęcie tego tematu nie zdecydowałyby się żaden historyk gospodarczy czy zajmujący się nauką i techniką lub przemysłem. Uważam, że tak wąski stopień specjalizacji technicznej byłby tutaj barierą nie do pokonania. Co więcej, sądzę też, że przedłożona do oceny monografia autorska, pomimo swych mankamentów, doskonale wpisuje się w działalność dydaktyczną Autorki i może stanowić niezastąpione kompendium wiedzy do jej wykładów pt.: *Spajanie materiałów na tle rozwoju cywilizacji technicznej*.

5. Konkluzja

Przedstawione powyżej wnioski oraz osiągnięcia w sferze organizacyjno-popularyzatorskiej, dydaktycznej i naukowo-badawczej (w szczególności dorobek naukowy zgromadzony po uzyskaniu stopnia doktora w 1992 r.), pomimo widocznych mankamentów względnie uchybień przedłożonej do oceny pracy habilitacyjnej lub osiągnięcia naukowego, pozwalają jednak uznać dr Annę Pocię za przygotowaną do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Tym samym wnoszę o nadanie Pani dr Annie Pocię stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie historia.

